

Warszawa, dnia 5 kwietnia 2013 r.

RPO-721314-VII-720.5/13/MK

Raport
Krajowego Mechanizmu Prewencji
z wizytacji Oddziału Zewnętrznego w Pionkach
Zakładu Karnego w Żytkowicach

1. Wprowadzenie

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 8 stycznia 2013 r. do Oddziału Zewnętrznego w Pionkach (zwanego dalej Oddziałem lub jednostką) udali się pracownicy Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (zwanego dalej KMP lub Mechanizmem): Justyna Józwiak (politolog w zakresie resocjalizacji), Małgorzata Molak (pedagog resocjalizacyjny) oraz Magdalena Filipiak (prawnik, psycholog) i Marcin Kusy (prawnik).

Celem wizytacji zapobiegawczej Krajowego Mechanizmu Prewencji było sprawdzenie na miejscu sposobu traktowania osób pozbawionych wolności i dokonanie oceny ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem. Wizytacją KMP objęty był cały Zakład Karny w Żytkowicach, zaś wnioski z czynności zaprezentowane zostały w Raporcie Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Karnego w Żytkowicach RPO-721315-VII-720.5/13/MF.

W Oddziale Zewnętrznym w Pionkach przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji na temat funkcjonowania Oddziału, przedstawionej przez mjr mgr Marka Nowaka – kierownika Oddziału Zewnętrznego;
- oglądzie terenu jednostki, w tym: wybranych losowo cel mieszkalnych, ambulatorium, pokoju lekarskiego, łaźni, świetlicy, kantyny, kaplicy, biblioteki, siłowni, sal widzeń, radiowęzła oraz terenu rekreacyjnego;
- przeprowadzeniu w czasie wizytacji cel mieszkalnych i innych pomieszczeń rozmów ze skazanymi oraz z funkcjonariuszami i pracownikami Zakładu;
- zapoznaniu się z losowo wybranymi aktami osobowymi skazanych;
- przeprowadzeniu na osobności indywidualnych rozmów z wybranymi osadzonymi.

W toku wizytacji wykonano dokumentację fotograficzną i użyto dalmierza do pomiaru powierzchni wybranych pomieszczeń.

Dokonane w ten sposób ustalenia przedstawiciele KMP przekazali dyrektorowi Zakładu Karnego w Żytkowicach oraz wysłuchali jego uwag i wyjaśnień.

Ponadto, po zakończeniu wizytacji przeanalizowano: Zarządzenie nr 76/2011 Dyrektora Zakładu Karnego w Żytkowicach z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego w Zakładzie Karnym w Żytkowicach, protokół kontroli sanitarnej przeprowadzonej w dniu 28 października 2011 r. oraz 6 grudnia 2011 r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu, dane statystyczne dotyczące przepustek i widzeń poza terenem zakładu karnego oraz zestawienie asortymentu dostępnego w kantynie.

W związku z tym, iż wizytowana jednostka jest jednym z oddziałów Zakładu Karnego w Żytkowicach, uzyskane informacje niejednokrotnie stanowiły dane zbiorcze wszystkich oddziałów. W takim przypadku, w tekście znajduje się odwołanie do Raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji w wizytacji Zakładu Karnego w Żytkowicach, w którym zostały one przedstawione.

2. Legalność osadzenia w placówce

Oddział Zewnętrzny w Pionkach funkcjonuje jako III Oddział Penitencjarny Zakładu Karnego w Żytkowicach. W Oddziale karę pozbawienia wolności w

warunkach zakładu karnego półotwartego z oddziałem otwartym odbywają recydywiści penitencjarni. Pojemność Oddziału wynosi 134 miejsca. Według stanu na dzień 8 stycznia 2012 r., w jednostce faktycznie przebywało 134 skazanych odbywających karę w dwóch systemach: zwykłym (29) oraz programowego oddziaływania (105).

3. Personel

W Oddziale zatrudnionych jest 2 wychowawców i kierownik. Wszyscy pracownicy legitymują się wykształceniem wyższym. Ponadto, w skład kadry wchodzi: psycholog oraz wychowawca ds. postpenitencjarnych, których stałym miejscem pracy jest ZK Żytkowice, zaś w Oddziale dyżurują raz w tygodniu.

Pracownicy Oddziału objęci są szkoleniami oferowanymi wszystkim funkcjonariuszom Zakładu Karnego w Żytkowicach¹.

Zgodnie z udzielonymi przez kierownika Oddziału informacjami, w latach 2011-2012 nie były prowadzone postępowania dyscyplinarne wobec podległych mu funkcjonariuszy.

4. Warunki bytowe

Osoby pozbawione wolności zakwaterowane są w dwukondygnacyjnym budynku. Cele osadzonych z podgrupą R-3 znajdują się na parterze, zaś R-2 na pierwszym piętrze.

Skazani przebywają w 27 celach mieszkalnych (4-, 5- i 6 - osobowych). Stan cel jest zróżnicowany, ale generalnie można ocenić go jako dobry. Najwyższy standard jest na pierwszym piętrze, na którym część cel została wyremontowana oraz wyposażona w nowy sprzęt kwaterunkowy, w tym w łóżka, spełniające aktualne normy bezpieczeństwa. W pozostałych celach meble znajdujące się na wyposażeniu są w dużym stopniu wyeksploatowane i nadają się do wymiany. Łóżka w tych celach są piętrowe, typu koszarowego, nieposiadające drabinek ani zabezpieczeń przed

¹ Patrz: Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Karnego w Żytkowicach (RPO-721315-VII-720.5/13/MF).

upadkiem. KMP stoi na stanowisku, iż brak odpowiednich zabezpieczeń może przyczynić się do upadku i spowodować ewentualne uszkodzenia ciała korzystających z nich osadzonych. Stan materacy, koców oraz poduszek nie wzbudził zastrzeżeń wizytujących. W każdej z wizytowanych cel panował ład i porządek.

Wielkość okien umożliwia właściwe oświetlenie cel, wystarczające do czytania i pisania. Oświetlenie sztuczne działa sprawnie. Zainstalowane w celach gniazda elektryczne umożliwiają osadzonym korzystanie z odbiorników telewizyjnych.

Na każdym piętrze pawilonów mieszkalnych znajdują się węzły sanitarne wyposażone w umywalki, kabiny w-c oraz pisuary. Łaźnia, w której wydzielono 9 kabin prysznicowych odseparowanych od siebie ściankami, znajduje się na parterze. Kabiny nie posiadają zasłon zapewniających kąpiącym się poczucia intymności. Zdaniem Mechanizmu, poszanowanie prawa do intymności i godności osobistej człowieka oznacza szacunek dla indywidualnego poczucia wstydu, które w tym przypadku naruszane jest przez konieczność kąpieli w obecności nieznanymi osob. W związku z tym KMP zaleca zamontowanie stosownych zasłon prysznicowych.

Kąpiele odbywają się raz w tygodniu, co stanowi ograniczenie do minimum określonego w normach krajowych. Warto zatem podkreślić, że zgodnie z regułą 19.4 Europejskich Reguła Więziennych *każdy więzień powinien mieć prawo wykąpać się lub wziąć prysznic jeśli to możliwe codziennie, lecz przynajmniej dwa razy w tygodniu (lub w razie potrzeby częściej) w interesie ogólnej higieny.* Warto także przytoczyć orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wydane w sprawie Ananyev i inni przeciwko Rosji, w którym Trybunał zauważył, że *prawdziwie ludzkie środowisko nie jest możliwe bez łatwego dostępu do toalety czy możliwości utrzymania swego ciała w czystości. Trybunał często stwierdzał, że czas na wzięcie prysznica zwykle przyznawany więźniom w aresztach śledczych w Rosji był ograniczony do 15 – 20 minut raz w tygodniu. Był więc oczywiście niewystarczający do zachowania właściwej higieny ciała* [orzeczenie w trybie wyroku pilotażowego – 10 stycznia 2012 r., Izba (Seksja I), skargi nr 42525/07 i 60800/08]. Mechanizm także stoi na stanowisku, że możliwość kąpieli raz na tydzień jest niewystarczająca do utrzymania należytej higieny, a walor ekonomiczny takiej częstotliwości

podnoszony często przez władze jednostek penitencjarnych, ma charakter jedynie pozorny. Więźniowie korzystający z dodatkowych, prowizorycznych kąpieli, zużywają więcej wody, niż zużyliby podczas kąpieli w więziennej łaźni. Dlatego w ocenie Mechanizmu władze Zakładu powinny zwiększyć częstotliwość kąpieli dla osadzonych mężczyzn.

W związku z zakazem używania wyrobów tytoniowych w celach mieszkalnych, na każdym piętrze wydzielono palarnię.

Wszystkie posiłki osadzonych przygotowuje kuchnia znajdująca się przy Zakładzie Karnym w Żytkowicach. Dostarczane są one do jednostki w termosach. Ponadto, na każdej kondygnacji wydzielono kuchenki, w którym skazani mogą przygotowywać posiłki.

Z uwagi na charakter jednostki nie przeprowadza się spacerów w formie zorganizowanej. Pawilon mieszkalny otwarty jest w porze dziennej i na wyznaczonym terenie dozwolony jest swobodny ruch skazanych. Ponadto, w godzinach otwartej kraty oddzielającej klatkę schodową między piętrami, osadzeni mogą odwiedzać się nawzajem.

Osadzeni dokonują zakupów na wypiszę w kantynie mieszczącej się w Zakładzie Karnym w Żytkowicach.

W dniu wizytacji w Oddziale przebywała osoba niepełnosprawna ruchowo, jednakże w budynku nie stworzono celi dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jak wynika z rozmowy z kierownikiem Oddziału, w celu ułatwienia temu osadzonemu pobytu w jednostce, został on umieszczony w celi znajdującej się na parterze, gdyż tam znajduje się łaźnia oraz wyjście na teren spacerowy. Jednakże podczas rozmowy indywidualnej skazany zwrócił uwagę, iż wizyty lekarskie realizowane są na pierwszym piętrze oraz że jego cela znajduje się daleko od toalety, zaś poruszanie się po terenie stanowi dla niego utrudnienie. Jak wynika z rozmowy z kierownikiem, osadzenie w tej celi spowodowane było tym, aby mógł on osobiście odbierać posiłki wydawane osadzonym w miejscu przy kracie. Krajowy Mechanizm Prewencji pragnie zauważyć, że posiłki wydawane są rzadziej niż skazany może mieć potrzebę skorzystania z toalety, w związku z czym wskazane byłoby osadzenie skazanego w celi znajdującej się bliżej sanitariatów.

W związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności w wizytowanym Oddziale przez taką osobę, Krajowy Mechanizm Prewencji zaleca odpowiednie przystosowanie jednej z cel mieszkalnych (w szczególności dla osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim). Warto w tym miejscu dodać, że Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu w orzeczeniu z 2006 r. w sprawie Vincent przeciwko Francji (Nr skargi 6253/03) uznał, że osadzenie osoby niepełnosprawnej w więzieniu, gdzie nie może ona poruszać się, w szczególności, opuścić celi samodzielnie, jest „poniżającym traktowaniem” w rozumieniu art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Mechanizm zaznacza, że pewne modernizacje pozwalające na samodzielność osób z niepełnosprawnością (np. uchwyty ułatwiające korzystanie z WC i prysznicza) nie wymagają szczególnych nakładów finansowych czy ingerencji w architekturę budynku.

Kontrola osobista osadzonych z oddziału odbywa się w odrębnym, niemonitorowanym pomieszczeniu.

W rozmowach indywidualnych więźniowie często podkreślali, że chociaż warunki w Oddziale są dobre, to różnica w wyposażeniu cel jest dla nich frustrująca. Szczególnie jest to dokuczliwe dla skazanych z podgrupą otwartą, na których oddziale żadna z cel nie została wyposażona w nowy sprzęt. Ich zdaniem, ze względu na posiadaną podgrupę (R-3), powinni oni cieszyć się większymi przywilejami, w tym lepszymi warunkami socjalno – bytowymi, niż osadzeni z grupą R-2. Część rozmówców wskazywała również na brak środków czystości, podczas gdy inni twierdzili, iż są one dostępne u kwatermistrza. W związku z powyższym należy upowszechnić wśród osadzonych informację o dostępności środków czystości.

5. Traktowanie osadzonych

Oceny osadzonych dotyczące traktowania przez funkcjonariuszy były pozytywne. Rozmówcy odpowiedzieli przecząco na pytanie, czy funkcjonariusze Służby Więziennej naruszyli ich nietykalność osobistą lub niewłaściwie potraktowali. Nie byli też świadkami takich niedozwolonych zachowań wobec innych osadzonych.

Niewątpliwie na pozytywną atmosferę w jednostce wpływa wiele czynników, nie tylko charakter Oddziału. Krajowy Mechanizm Prewencji uważa,

iż najważniejszym z nich jest przychylny stosunek funkcjonariuszy do więźniów oraz wzajemne traktowanie się z szacunkiem.

Zgodnie z informacją przedstawioną przedstawicielom Mechanizmu, w latach 2011-2012 nie stosowano środków przymusu bezpośredniego.

Według informacji przekazanych przez kierownika Oddziału, 35% osadzonych należy do podkultury więziennej, jednakże jej występowanie nie wpływa negatywnie na sposób funkcjonowania jednostki.

W 2012 r. miało miejsce jedno zdarzenie nadzwyczajne w postaci pobicia skazanego. Ponadto, w wymienionym roku wpłynęło 4 skargi osadzonych w Oddziale, przy czym wszystkie uznano za bezzasadne. Prowadzenie zbiorczej problematyki zarzutów zawartych w skargach wszystkich osadzonych w Zakładzie Karnym w Żytkowicach, uniemożliwiło sprecyzowanie tematyki skarg więźniów przebywających w Oddziale w Pionkach. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku liczby prowadzonych postępowań cywilnych wobec jednostki².

6. Prawo do informacji

Dokumentem regulującym prawa i obowiązki osadzonych w Oddziale jest Porządek wewnętrzny: Zarządzenie nr 76/2011 Dyrektora Zakładu Karnego w Żytkowicach z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego w Zakładzie Karnym w Żytkowicach. Kopie porządku wewnętrznego znajdowały się w poszczególnych celach mieszkalnych Oddziału.

W bibliotece, którą stanowi regał z półkami w radiowęźle, dostępne są akty prawne, w tym kodeksy karne wykonawcze. Ponadto, skazanym udostępnia się publikacje Polskiego Stowarzyszenia Edukacji Prawnej „Koalicja Powrót do wolności”, co Mechanizm ocenia bardzo pozytywnie. Warto byłoby natomiast uzupełnić zbiory biblioteki o „Informatory dla cudzoziemców”, które dostępne są również na stronie internetowej Służby Więziennej (<http://www.sw.gov.pl/pl/rzecznik-prasowy/informator-dla-cudzoziemcow/>).

Na tablicy ogłoszeń wywieszono zostały adresy instytucji krajowych oraz międzynarodowych stojących na straży praw człowieka. Ponadto, na korytarzu

² Ibidem.

udostępniony jest wykaz ośrodków pomocy społecznej na terenie województwa mazowieckiego.

Wśród osadzonych nie jest upowszechniana wiedza na temat rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i ich skutków. **W ocenie przedstawicieli KMP, informowanie o orzecznictwie wskazanych wyżej Trybunałów, mogłoby odbywać się za pomocą audycji emitowanej w radiowęźle.**

Zastrzeżenia przedstawicieli Mechanizmu wzbudziła działalność postpenitencjarna w Oddziale. Wizytujący przeprowadzili rozmowy z osadzonymi, którym do końca kary pozostało 30 oraz 11 dni. Żaden z nich, do dnia wizytacji, nie rozmawiał z wychowawcą postpenitencjarnym. Skazany z krótszym okresem do końca kary, informacje na temat możliwości uzyskania pomocy na wolności uzyskał od przedstawicieli KMP.

7. Opieka medyczna

Podstawową opiekę medyczną zapewnia dwóch lekarzy pierwszego kontaktu oraz pielęgniarka. Lekarz przyjmuje skazanych dwa razy w tygodniu. Ponadto, w razie potrzeby wykonywane są konsultacje specjalistyczne, w tym stomatologiczne, w ambulatorium Zakładu Karnego w Żytkowicach oraz w pozawięziennych placówkach Służby Zdrowia.

W skład pomieszczeń ambulatorium wchodzi gabinet zabiegowy oraz pomieszczenie lekarskie. Wszystkie pomieszczenia są odnowione i zadbane, wyposażone w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy i medyczny.

Godziny pracy ambulatorium podane zostały w porządku wewnętrznym Zakładu. Wizytującym przedstawiono „Kartę Praw Pacjenta”, dostosowaną dla osób przebywających w warunkach izolacji penitencjarnej. Informacja o jej dostępie znajduje się na tablicy ogłoszeń.

Skazani, z którymi rozmawiano, nie mieli uwag do realizowanej w jednostce opieki medycznej. Twierdzili, że badania lekarskie odbywają się bez obecności

funkcjonariusza Służby Więziennej, a zatem w warunkach gwarantujących poszanowanie prywatności i tajemnicy lekarskiej.

Z uzyskanych informacji wynika, że w jednostce nie jest realizowana profilaktyczna opieka zdrowotna. Zgodnie z wyjaśnieniami pielęgniarki, skazani kierowani do wizytowanego Zakładu, zostają wcześniej odpowiednio przebadani w jednostkach penitencjarnych. Należy przy tym zauważyć, że zgodnie ze standardami Europejskiego Komitetu do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu *„zadania opieki zdrowotnej w zakładzie karnym nie powinny ograniczać się do leczenia pacjentów z dolegliwościami. Opiece zdrowotnej powinno się także powierzyć obowiązki w zakresie medycyny społecznej i profilaktycznej”* (§ 52 Trzeciego Sprawozdania Ogólnego [CPT/Inf (93) 12]). **Zdaniem Krajowego Mechanizmu Prewencji wszystkie osoby pozbawione wolności powinni być objęte profilaktyczną opieką zdrowotną.**

8. Oddziaływania kulturalno – oświatowe i sportowe

W budynku Oddziału znajduje się świetlica, pracownia artystyczna oraz punkt biblioteczny. Świetlica, która znajduje się na pierwszym piętrze, wyposażona jest w odbiornik TV, stół do tenisa oraz gry świetlicowe. Korzystają z niej wszyscy osadzeni przebywający w Oddziale. Jednakże krata odgradzająca oddziały zamykana jest o godzinie 15, co w praktyce uniemożliwia osadzonemu zakwaterowanemu na parterze korzystanie z tego pomieszczenia. Zgodnie z wyjaśnieniami kierownika Oddziału Zewnętrznego, w godzinach popołudniowych funkcję świetlicy pełni sala widzeń. Informacji tej nie potwierdzili jednak skazani. Ponadto, na wyposażeniu tej sali znajdują się wyłączenie krzesła i stoliki, brak jest jakichkolwiek sprzętów, które powinny znajdować się w świetlicy.

Jednakże, jak wspomniano w pkt. 4 niniejszego Raportu, osadzeni zakwaterowani na pierwszym piętrze nie mogą z niej korzystać po godzinie 15.

Poza tym w budynku gospodarczym zorganizowana została siłownia. Punkt biblioteczny posiada 233 pozycje książkowe. W celu urozmaicenia oferowanych

woluminów administracja Oddziały podpisała umowę z Biblioteką Pedagogiczną, na mocy której raz w miesiącu wymieniane są wypożyczone książki.

W jednostce funkcjonuje radiowęzeł. Emituje on programy radiowe stacji ogólnopolskich oraz audycje własne o zróżnicowanej tematyce.

W związku ze swobodnym ruchem osadzonych po terenie jednostki, skazani mają możliwość całodziennego pobytu na świeżym powietrzu i korzystania z miejsca na grill oraz ławek ustawionych przy oczku wodnym.

W ramach działalności kulturalno – oświatowej w Oddziale organizowane są programy ekologiczne, modelarskie oraz spotkania edukacyjno – zdrowotne, w których uczestniczy lekarz spoza Zakładu³. Te ostatnie służą podnoszeniu edukacji w zakresie uzależnienia od alkoholu. Nadto, prowadzone są mityngi AA.

9. Zatrudnienie skazanych

W dniu wizytacji zatrudnienie odpłatne przy pracach porządkowych oraz pomocniczych na rzecz jednostki wykonywało 14 osadzonych zatrudnionych na 7,25 etatów. Trzech skazanych wykonywało ten rodzaj pracy w formie nieodpłatnej.

Zatrudnienie nieodpłatne przy pracach publicznych, zgodnie z art. 123a § 2 k.k.w., wykonywało 31 skazanych. Jak wynika z uzyskanych od administracji informacji, pomimo nawiązania kontaktów z okolicznymi kontrahentami zewnętrznymi, brak jest zainteresowania zatrudnieniem odpłatnym osób skazanych. Mimo trudności, administracja na bieżąco podejmuje działania w celu pozyskania nowych miejsc pracy dla osób pozbawionych wolności, zarówno w formie zatrudnienia nieodpłatnego, jak i odpłatnego.

10. Prawo do kontaktu ze światem zewnętrznym

Skazani mogą korzystać z samoinkasujących aparatów telefonicznych przez całą dobę. Czas rozmowy nie może być dłuższy niż dziesięć minut, chyba że nie ma osób oczekujących w kolejce do skorzystania z aparatu.

³ Bardziej szczegółowy opis oferty zajęć kulturalno – oświatowych przedstawiony został w Raporcie Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Karnego w Żytkowicach (RPO-721315-VII-720.5/13/MF).

Widzenia w wizytowanym Oddziale realizowane są w środy, soboty, niedziele i dni świąteczne. W sali przeznaczonej do widzeń bez osoby dozorującej zainstalowana jest kamera monitorująca. Jak wyjaśnił kierownik Oddziału, rozwiązanie to spowodowane jest koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa osobom odwiedzającym. Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich instalowanie kamer w tych pomieszczeniach stoi w sprzeczności z intencją, jaka przyświecała ustawodawcy wprowadzającemu tę formę nagrody. Prawodawca wskazując, że jest to widzenie bez osoby dozorującej, nakazał odstąpić od wymogu nadzoru nad skazanymi i osobami go odwiedzającymi, przyznając im większą swobodę i szerszy zakres prywatności podczas tego widzenia. Należy również zauważyć, że nagrodowy charakter tego rodzaju widzenia poprzedza ocena wychowawcy działu penitencjarnego, że w czasie widzenia skazany będzie przestrzegał porządku prawnego, zaś administracja zakładu karnego dysponuje instrumentami, które pozwalają na zdiagnozowanie skazanych mogących podejmować działania godzące w bezpieczeństwo jednostki⁴.

W sali widzeń zorganizowano kolorowy kąciak dla dzieci. Ponadto, na terenie Oddziału wydzielono odpowiednio wyposażone pomieszczenie do udzielania widzenia w oddzielnym pomieszczeniu, bez osoby dozorującej.

W latach 2011-2012 skazanym przebywającym w OZ Pionki udzielono: 210 nagród z art. 138§1 pkt 7 k.k.w., 109 – z art. 138§1 pkt 8 k.k.w.; 8 tzw. „przepustek losowych” bez asysty funkcjonariusza Służby Więziennej (art. 141a k.k.w.) oraz 1 zezwolenie na opuszczenie zakładu w myśl art. 165§2 k.k.w.

Rozmówcy nie zgłaszali uwag w zakresie korespondencji, widzeń oraz możliwości wykonywania rozmów telefonicznych.

11. Prawo do praktyk religijnych

Opiekę duszpasterską w Zakładzie sprawuje kapelan katolicki. Msze święte, po uprzednim zgłoszeniu potrzeby udziału w nabożeństwie, odbywają się w świetlicy. Oprócz nabożeństw, organizowane są również spotkania indywidualne z księdzem.

⁴ W przedmiotowej sprawie Rzecznik Praw Obywatelskich w dniu 6 września 2012 r. skierowała wystąpienie generalne do Ministra Sprawiedliwości (RPO 680042-II-704/11).

Ponadto, w jednostce działalność prowadzi Kościół Adwentystów Dnia Siódmego oraz Świadkowie Jehowy.

Osadzeni nie zgłaszali uwag dotyczących posług religijnych w jednostce.

12.Rekomendacje

Na podstawie art. 19 Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, Krajowy Mechanizm Prewencji zaleca:

1. Dyrektorowi Zakładu Karnego w Żytkowicach:

- 1.1. ustandaryzowanie warunków bytowych w celach mieszkalnych, poprzez kontynuowanie ich remontu i wymianę sprzętu kwaterunkowego, w tym łóżek;
- 1.2. objęcie osadzonych opuszczających zakład karnych opieką postpenitencjarną;
- 1.3. objęcie osób pozbawionych wolności profilaktyczną opieką medyczną;
- 1.4. umożliwienie osadzonemu z podgrupą R-3 korzystania ze świetlicy na równi z osadzonymi z podgrupą R-2;
- 1.5. wyposażenie kabin prysznicowych w zasłony zapewniające poczucie intymności kąpiącym się;
- 1.6. zwiększenie częstotliwości kąpieli osadzonych;
- 1.7. usunięcie kamery monitorującej z sali przeznaczonej do widzeń bez osoby dozoru;
- 1.8. uzupełnienie zbiorów biblioteki w aktualne egzemplarze Kodeksu karnego wykonawczego oraz „Informatory dla cudzoziemców”;
- 1.9. informowanie osadzonych, np. w ramach zajęć kulturalno – oświatowych bądź za pomocą radiowęzła, o prawnych i praktycznych skutkach wyroków Trybunału Konstytucyjnego

oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach, które bezpośrednio dotyczą osób osadzonych:

- 1.10. dostosowanie przynajmniej jednej z cel do potrzeb osób z niepełnosprawnością;
- 1.11. rozpowszechnienie wśród osadzonych informacji o miejscu, w którym dostępne są środki czystości.

2. Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej w Warszawie

- 2.1. Zapewnienie środków finansowych na przeprowadzenie remontu pozostałych cel oraz wymianę sprzętu kwaterunkowego, w celu wyrównania poziomu warunków bytowych w celach mieszkalnych.